

ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В ПРОВАДЖЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ МІЖНАРОДНИМ СПІВРОБІТНИЦТВОМ

Бойко І. І.

Стаття присвячена розгляду питання щодо можливості, а також процесуального порядку в контексті підстав, умов, мети застосування кримінального процесуального примусу. Аналізується поняття «кримінальний процесуальний примус», а також основні процесуальні форми міжнародного співробітництва: правова допомога під час виконання процесуальних дій, видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція), провадження в порядку перейняття, визнання та виконання вироків судів іноземних держав, міжнародних судових установ, передача засуджених осіб із метою виявлення законодавчих приписів та видів заходів кримінального процесуального примусу, що можуть мати місце.

Ключові слова: кримінальний процесуальний примус, запобіжні заходи, заходи забезпечення кримінального провадження, екстрадиція, взаємна правова допомога, провадження в порядку перейняття, передача засуджених осіб, визнання та виконання іноземних вироків, міжнародне співробітництво.

Стаття посвящена исследованию вопроса относительно возможности, а также процессуального порядка в контексте оснований, условий, цели применения уголовного процессуального принуждения. Анализируется понятие «уголовное процессуальное принуждение», а также основные процессуальные формы международного сотрудничества: правовая помощь при производстве процессуальных действий, выдача лиц, совершивших уголовное правонарушение (экстрадиция), производство в порядке перенятия; признание и исполнение приговоров иностранных судов / международных судебных учреждений; передача осужденных лиц с целью выявления законодательных предписаний и видов мер уголовного процессуального принуждения, которые могут применяться.

Ключевые слова: уголовное процессуальное принуждение, меры пресечения, меры обеспечения уголовного производства, экстрадиция, взаимная правовая помощь, производство в порядке перенятия, передача осужденных лиц, признание и исполнение иностранных приговоров, международное сотрудничество.

International co-operation in the course of criminal compulsion, as a part of the criminal proceedings in general, aimed at solving the general objectives of criminal proceedings, as well as specific tasks related to the implementation of procedural forms of international cooperation, sometimes requires the application of criminal procedural compulsion.

The scope of the criminal procedural coercive measures that can be applied in international cooperation is much narrower, because it depends on the admissibility and order of its application, defined by the international treaties that are in force for the cooperating states, as well as by the provisions of domestic national law.

It should be noted that measures of criminal procedural coercive differentiate depending on the form of international cooperation, as well as from the type, in the case of providing mutual legal assistance, legal assistance.

Thus, in the provision of legal aid, criminal prosecution may be related to the implementation of procedural actions, the application of measures to ensure criminal proceedings (for example, the imposition of seizure on property), and in the implementation of the other procedural forms with the need for preventive measures, including specific (temporary, extradition arrest), both related to detention, and not related.

An important task in implementing any procedural form of international cooperation during criminal proceedings is to maintain a balance between the need for criminal procedural compulsion and the observance of the rights of individuals whose interests and rights can be more or less severely limited.

Key words: criminal procedural compulsion, precautionary measures, measures for ensuring criminal proceedings, extradition, mutual legal assistance, adoption of criminal proceedings, transfer of convicted persons, execution of foreign sentences.

Постановка проблеми. Кримінальне процесуальне законодавство не завжди точно, логічно та послідовно визначає ті поняття, якими користується правозастосовна практика і які є предметом багаторічного дослідження науки кримінального процесу. Окремі дефініції потребують дослідження, уточнення, а також визначення можливості і допустимості використання. Зокрема, це стосується такої важливої частини кримінальної процесуальної діяльності, як сфера міжнародного співробітництва.

Стан опрацювання. Питання застосування кримінального процесуального примусу, зокрема і того, що має місце під час здійснення міжнародного співробітництва, в науці кримінального процесу є досить вивченими. Авторами, що займаються чи займалися цією проблематикою, є: Аленін Ю.П., Божьев В.П., Благодир А.А., Васильев Є.Г., Гловюк І.В., Зінатулін З.З., Мурзановська А.В., Нестеренко С.С., Рожнова В.В., Підгородинська А.В., Удалова Л.Д., Черноус Ю.М., Шило О.Г. та ін. Однак деякі аспекти питання потребують подальшого поглибленого дослідження.

Метою даної статті є визначення на підставі законодавчих приписів, а також напрацювань науки кримінального процесу системи заходів кримінального процесуального примусу, що можуть застосовуватися в провадженнях, пов'язаних із здійсненням міжнародного співробітництва; виокремлення підстав, умов та процесуального порядку застосування останніх.

Виклад основного матеріалу. Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) 2012 року містить нову термінологію в порівнянні з попереднім КПК 1960 р., зокрема й щодо поняття «кримінальний процесуальний примус». Точніше, зазначений термін у ньому взагалі відсутній, однак наука кримінального процесуального права досить активно використовує останній, спираючись на прояв його характеристик під час здійснення кримінального провадження. Адже саме в науці кримінального процесу цей термін є достатньо усталеним і дослідженим. Замінивши систему заходів кримінально-

го процесуального примусу на систему інших заходів – забезпечення кримінального провадження – законодавець не надав визначення останньому поняттю, однак визначив підстави, мету та умови застосування.

У кримінальній процесуальній науці існує дискусія щодо співвідношення понять «заходи забезпечення кримінального провадження» та «заходи кримінального процесуального примусу». Одними авторами останні ототожнюються [1, с. 118], іншими – ні. Остання позиція зводиться до думки, що заходи кримінального процесуального примусу не охоплюються заходами забезпечення кримінального провадження, і вони є частиною цілого [2, с. 226].

Слід зазначити, що кримінальний процесуальний примус є видом державного примусу й набуває ознак останнього. До них відносяться: 1) здійснюється від імені держави тільки уповноваженими особами; 2) має юридичний характер, заснований на нормах права, застосовується на законних підставах, тобто є легалізованим; 3) має персоніфікований характер; 4) представляє собою зовнішній, жорсткий захід дії права, що має за мету примусове виконання встановлених приписів; 5) виступає в якості засобу виправлення, перевиховання, тобто супроводжується використанням елементів переконання; 6) здійснюється в особливій процесуальній формі, встановленій юридичними нормами, та в їх межах за допомогою спеціальних актів застосування права; 7) зумовлений конфліктом між державною волею, яка виражена в нормі права, та індивідуальною волею осіб, що її порушили; 8) застосовується до конкретних суб'єктів права, які порушили правові норми; 9) застосовується для забезпечення виконання норм права і разом із тим на підставі норм права, зокрема, передбачених у них санкціях [3, с. 53].

Слід зазначити, що в кримінальній процесуальній науці мають місце два терміни: «примус у кримінальному процесі» та «кримінальний процесуальний примус». Перше охоплює всі види впливу на суб'єктів кримінального провадження, в результаті чого він змушений виконувати процесуальний обов'язок проти власної волі, включаючи психічний вплив на суб'єктів через призму можливого застосування санкцій не лише процесуальних, а й кримінально-правових, цивільно-правових та інших, як зазначає І.М. Янченко [4, с. 22]. Окрема позиція стосується ототожнення вказаних понять із зазначенням того, що кримінальний процесуальний примус охоплює всі випадки застосування примусових заходів у зв'язку з реалізацією норм кримінального процесуального права [5, с. 9, 14].

Слід звернути увагу на те, що в низці статей КПК України проявляється в більшій чи меншій мірі необхідність застосування примусу. І останній, виходячи з представлених юридичною наукою характеристик та властивостей, проявляється під час кримінального провадження не тільки під час застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження. Як зазначає О.В. Фірман, «примус у кримінальному провадженні передбачає всі різновиди впливу на учасників кримінального провадження, внаслідок якого вони зобов'язані виконувати процесуальні обов'язки всупереч власній волі під загрозою застосування до них санкцій різного виду: кримінально-процесуальних, кримінально-правових, адміністративно-правових, дисциплінарних» [6, с. 231].

Вважаємо, що немає необхідності, зокрема і з точки зору практичного погляду, диференціації двох вищевказаних понять, оскільки таким чином здійснюються переобтяження кримінального процесуального права. Важливим є розмежування понять «заходи кримінального процесуального примусу» та «заходи забезпечення кримінального провадження», зокрема й з огляду на певну законодавчу дефініцію і визначення системи перших, а також їхньої мети, порядку та підстав застосування, а також розуміння того, що кримінальне провадження без примусу в певному вигляді, обсязі, взагалі не може бути реалізовано. Кримінальний процесуальний примус проявляється як під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження, так і під час провадження певного роду процесуальних (у тому числі і слідчих (розшукових), гласних і негласних) дій. Слід акцентувати увагу на тому, що в даних випадках заходи кримінального процесуального примусу забезпечують належну, відповідну кримінальним процесуальним нормам поведінку окремих суб'єктів кримінальних процесуальних відносин, а в інших – покликані забезпечити отримання і дослідження доказів (як зазначено вище, під час провадження слідчих (розшукових) дій). Одні заходи примусу застосовуються з превентивною метою, інші – коли порушення вже має місце [7, с. 9].

Крім того, якщо виходити з етимологічного тлумачення терміну «примус» (під ним розуміється «зумовлена кимось або чимось необхідність діяти певним способом незалежно від бажання, натиск, зумовлений законом» [8, с. 1124]), можна дійти висновку, що кримінальний процесуальний примус здійснюється і під час провадження негласних слідчих (розшукових) дій. Однак, зважаючи на вказівку законодавця, що відомості про факт та методи їх проведення не підлягають розголошенню за загальним правилом, тобто особа не знає, що відносно неї здійснюються НСРД. Частина перша ст. 253 КПК України передбачає, що особи, конституційні права яких було тимчасово обмежено під час проведення НСРД, а також підозрюваний, його захисник мають бути письмово повідомлені прокурором або за його дорученням слідчим про такі обмеження. Тобто в КПК прямо вказується, що під час здійснення НСРД має місце обмеження конституційних прав осіб, про яке вони повинні бути повідомлені після їх проведення, однак під час їх проведення щодо особи здійснюються дії, в яких є суттєвий елемент примусу, який така особа відчуває після надання відповідної інформації в порядку ч. 2 ст. 253 КПК України.

Важливою частиною кримінальної процесуальної діяльності в разі виникнення необхідності можуть виступати кримінальні провадження, пов'язані з міжнародним співробітництвом. Розвиток взаємовідносин між державами в напрямку євроінтеграції, якнайширший розвиток принципу співробітництва спонукають держави все частіше звертатися до положень відповідних міжнародних договорів, що регламентують зазначене питання, та вдосконалювати внутрішнє національне кримінальне процесуальне законодавство з метою здійснення ефективного співробітництва в кримінальній процесуальній сфері, оскільки від цього залежить вирішення завдань кримінального провадження, а також необхідність дотримання балансу попередньо зазначеними правами і свободами осіб, які залучаються до реалізації різних форм співробітництва.

Так, відповідно до ст. 542 КПК України міжнародне співробітництво в ході кримінального провадження складає систему правових заходів із метою надання правової допомоги шляхом вручення документів, виконання окремих процесуальних дій, видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, передачі засуджених осіб, тимчасовій передачі осіб і виконання вироків.

Слід зазначити, що вищевказана законодавча дефініція характеризує зазначене поняття з позицій загальної характеристики. Однак останнє є досить складним і багатоаспектним, тому доцільно звернутись до його наукового визначення. Так, А.В. Підгородинська визначає міжнародне співробітництво в кримінальному провадженні як узгоджену з відповідними центральними (уповноваженими) та компетентним органам (установою юстиції) іноземної держави діяльність, здійснювану відповідним органом іноземної держави (згідно чинного для обох Сторін міжнародно-правового договору/ принципу взаємності), національним кримінальним процесуальним законодавством держав), пов'язану із здійсненням кримінального провадження (наданням правової допомоги щодо провадження окремих процесуальних дій, перейняттям кримінального провадження, екстрадицією, визнанням вироків судів іноземних держав та міжнародних судових установ та судів, передачею засуджених осіб) [8, с. 114].

Вирішення завдань кримінального провадження детермінує необхідність здійснення міжнародного співробітництва в різноманітних процесуальних формах. Усе залежить від того, які саме процесуальні дії необхідно здійснити і які задачі вирішити, запитуючи відповідну взаємодію.

КПК України передбачає такі процесуальні форми міжнародного співробітництва: правову допомогу під час провадження процесуальних дій; видачу осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадицію); кримінальне провадження в порядку перейняття; передачу засуджених осіб; визнання та виконання вироків судів іноземних держав / міжнародних судових установ. Крім того, ст. 542 КПК України визначає, що міжнародним договором України можуть бути передбачені інші, ніж у КПК України, форми співробітництва під час кримінального провадження. Це означає, що за наявності відповідної регламентації іншої процесуальної форми співробітництва чинним для України та іншої держави міжнародним договором взаємодія може відбуватися в порядку, визначеному таким договором.

Зважаючи на те, що всі процесуальні форми міжнародного співробітництва є достатньо врегульованими на міжнародно-правовому і національному рівнях, вони представляють собою певну частину кримінальної процесуальної діяльності, в процесі здійснення якої виникає необхідність у застосуванні кримінального процесуального примусу (при цьому ми виходимо з «широкого» розуміння кримінального процесуального примусу).

Для визначення механізму його застосування необхідним є аналіз вищевказаних проваджень із позицій законодавчої регламентації.

Що стосується міжнародної правової допомоги, то відповідно до ч. 1 ст. 541 КПК України це – проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання виро-

ку, ухваленого судом іншої держави або міжнародної судової установи.

У науці існує «широке» і «вузьке» розуміння поняття «правова допомога в кримінальному провадженні». «Широке» розуміння включає і виконання процесуальних дій, і видачу осіб, і провадження в порядку перейняття [10, с. 13; 11, с. 57; 12, с. 383; 13, с. 281]. «Вузький» підхід підтримується М.І. Смирновим, який визначає правову допомогу в кримінальних справах як передбачену міжнародними договорами, національним кримінальним процесуальним законом або засновану на принципі взаємності діяльність компетентних органів Запитуваної договірної держави з проведення на її території або сприяння в проведенні на території Запитуючої договірної держави процесуальних дій із метою сприяння розслідуванню, розгляду і вирішенню кримінальної справи, що знаходиться в провадженні компетентних органів Запитуючої договірної держави [14, с. 26].

У процесі реалізації цієї процесуальної форми міжнародного співробітництва можуть вчинятись будь-які процесуальні дії, передбачені КПК України та/або чинним міжнародним договором. КПК України передбачає такі види міжнародної правової допомоги: вручення документів; тимчасову передачу; виклик особи, яка перебуває за межами України; допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео-або телефонної конференції; розшук, арешт і конфіскацію майна; контрольовану поставку; прикордонне переслідування; створення і діяльність спільних слідчих груп.

Так, зі здійсненням вручення документів за запитом компетентного органу іноземної держави здійснюється і виклик такої особи. Якщо особа не з'являється без поважних причин, до неї може бути застосовано привід у порядку, передбаченому КПК України. Таким чином, мова йде про можливість застосування заходу забезпечення кримінального провадження, в якому є суттєвий елемент кримінального процесуального примусу, у вигляді приводу. Стаття 564 КПК України не містить зазначення того, в якому процесуальному статусі знаходиться особа. А привід відповідно до ч. 3 ст. 140 КПК може бути застосовано щодо підозрюваного, обвинуваченого або свідка. Крім того, існують обмеження щодо особи свідка (неповноліття, вагітність, інвалідність першої або другої груп, наявність в особі дітей віком до шести років або дітей-інвалідів, яких вона виховує одноособово, особи, які не можуть бути допитані як свідки). Оскільки процесуальна дія виконується в порядку, передбаченому законодавством Запитуваної держави, а відповідна норма ст. 564 КПК України, прописуючи специфічний порядок реалізації, відсилає до положень ст. 140 КПК України в контексті питання, визначеного вище, необхідно враховувати процесуальний статус особи, що не з'являється за викликом, і зазначені обмеження щодо застосування приводу і керуватися цими положеннями. Крім того, необхідно дотримуватися підстав (із урахуванням особливостей провадження), умов і мети його застосування.

Стаття восьма Європейської конвенції про взаємну правову допомогу в кримінальних справах 1959 р. передбачає, що свідок або експерт, який не з'явився до суду згідно з повісткою, про вручення якої було порушено прохання, не може, навіть якщо ця повістка містить попередження про покарання, підлягати ніякому покаранню або запобіжному заходу, якщо він у подальшому

добровільно з'явиться на території Запитуючої держави і буде знову належним чином викликаний до суду [15].

Що стосується тимчасової передачі, необхідність у якій може виникнути для дачі показань або участі в інших процесуальних діях особи, яка тримається під вартою або відбуває покарання у вигляді позбавлення волі на території іноземної держави і не притягується до кримінальної відповідальності в цьому кримінальному провадженні, то кримінальний процесуальний примус може мати місце тоді, коли є рішення компетентного органу іноземної держави про тримання особи під вартою або про призначення їй покарання у вигляді позбавлення волі, що є підставою для тримання під вартою в Україні особи, яка тимчасово передається в Україну. Тобто можна вести мову про продовження застосування кримінального процесуального примусу. Однак, що є цікавим, можливість такого продовження відповідно до вказівки ч. 7 ст. 565 КПК України залежить, окрім наявного попередньо винесеного рішення компетентним органом іноземної держави, від наявності письмової згоди такої особи. Тобто, даючи згоду на тимчасову передачу себе до іноземної держави, особа погоджується з продовженням застосування до неї певного заходу кримінального процесуального примусу поза державою знаходження.

Якщо в межах міжнародної правової допомоги здійснюється виклик особи, яка перебуває за межами України, то можливість застосування кримінального процесуального примусу залежить від процесуального статусу, в якому особа знаходиться. Так, відповідно до ч. 2 ст. 566 КПК України викликана особа не може бути притягнута до кримінальної відповідальності, затримана, стосовно неї не може бути обраний запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, застосовано інші заходи забезпечення кримінального провадження чи обмеження її особистої свободи як із приводу кримінального правопорушення, яке є предметом цього кримінального провадження, так і за будь-яке інше кримінальне правопорушення, вчинене до перетинання державного кордону України (у випадку в'їзду в Україну).

Підозрюваний, обвинувачений або засуджений можуть бути затримані, стосовно них можуть бути застосовані запобіжні заходи або приведено до виконання вирок лише за злочин, зазначений у повістці.

КПК України визначає, що допит шляхом відео- або телефонної конференції здійснюється в порядку, передбаченому законодавством Запитуючої сторони.

Кримінальний процесуальний закон у ст. 567 КПК України не передбачає застосування кримінального процесуального примусу щодо осіб, які не з'являються за викликом для участі в цій процесуальній дії.

Під час реалізації такого виду правової допомоги, як розшук, арешт та конфіскація майна, також допускається застосування заходів кримінального процесуального примусу, зокрема шляхом застосування заходу забезпечення кримінального провадження – накладення арешту на майно, яке отримано злочинним шляхом, у порядку, передбаченому КПК України.

Під час реалізації інших видів правової допомоги кримінальний процесуальний примус або не застосовується (контрольована поставка), або носить прихований характер (прикордонне переслідування).

В екстрадиційному провадженні, яке представляє собою визначену кримінальним процесуальним зако-

нодавством процедуру видачі особи, що складається з певних етапів, впорядкованої сукупності процесуальних дій, за необхідності – прийняття процесуальних рішень, здійснювану уповноваженими на це органами в межах повноважень із метою вирішення загальних завдань кримінального провадження, зокрема з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку суду іноземної держави, законодавець визначає процесуальний порядок застосування кримінального процесуального примусу у вигляді: затримання, застосування тимчасового, екстрадиційного арештів, а також запобіжних заходів, не пов'язаних із триманням під вартою.

Затримання в межах екстрадиційного провадження має низку особливостей, визначених ст. 582 КПК України. Законодавець, визначаючи процедуру цього заходу процесуального примусу, відсилає правозастосувача до ст. 208 КПК України, що формулює підстави затримання особи вповноваженою службовою особою. Серед останніх не бачимо підстави, пов'язаної з тим, що особа знаходиться в міжнародному розшуку. Крім того, у вітчизняній практиці існують випадки повторного затримання тих осіб, щодо яких, наприклад, слідчим суддею не було задоволено клопотання прокурора про тимчасовий арешт, а пізніше – ініційовано питання про застосування екстрадиційного арешту.

Кримінальний процесуальний примус під час екстрадиційного провадження може бути застосовано ще до отримання запиту про видачу, наприклад, у вигляді тимчасового арешту, а після отримання запиту, до вирішення питання про видачу, – екстрадиційного арешту чи іншого запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під вартою.

Кримінальне провадження в порядку перейняття, як самостійна процесуальна форма міжнародного співробітництва, також пов'язана з можливістю застосування кримінального процесуального примусу. Вона представляє собою одну з форм спільного судочинства. Вказане провадження пов'язане із здійсненням компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене на території іншої держави, за її запитом.

Стаття 597 КПК України передбачає можливість тримання під вартою особи до отримання запиту про перейняття кримінального провадження строком не більше 40 діб. Тримання під вартою особи здійснюється в порядку статті 583 КПК України, що визначає процесуальний порядок застосування до особи тимчасового арешту.

Після прийняття рішення центральним органом за запитом компетентного органу Запитуючої держави перейняття кримінального провадження здійснюється згідно з правилами КПК України. Відповідно, може бути застосовано будь-які заходи кримінального процесуального примусу, визначені КПК України, за наявності підстав.

Глава 46 КПК України прописує процесуальний порядок визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передачу засуджених осіб. Слід диференціювати зазначені процесуальні форми міжнародного співробітництва на визнання та виконання вироків судів іноземних держав (міжнародних судових установ) та передачу засуджених осіб (у процесі чого також здійснюється

визнання та виконання вироку суду іноземної держави). Для ефективної реалізації зазначених процесуальних форм міжнародного співробітництва також може знадобитись застосування кримінального процесуального примусу. Так, ч. 9 ст. 602 КПК України передбачає, що у випадках, передбачених міжнародним договором, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, якщо вирок суду іноземної держави передбачає покарання у вигляді позбавлення волі, Міністерство юстиції України надсилає засвідчену копію запиту про виконання вироку суду іноземної держави прокурору для звернення до слідчого судді з клопотанням про застосування запобіжного заходу до вирішення питання про виконання вироку суду іноземної держави.

Розглядаючи питання про виконання вироку суду іноземної держави під час ухвалення рішення виконання, суд може одночасно ухвалити рішення про обрання запобіжного заходу стосовно особи. При цьому законодавець не визначає специфічних підстав, строків, порядку для застосування кримінального процесуального примусу у вигляді запобіжних заходів.

Провадження щодо передачі громадянина України, засудженого судом іноземної держави, як правило, містить елемент диспозитивності, оскільки його реалізація є можливою за наявності письмової згоди засудженої особи. Вирішивши процесуальні питання, пов'язані з можливістю виконання (продовження виконання) вироку суду іноземної держави, організовується фактична передача особи на територію України, відповідно, особа попадає у сферу кримінально-виконавчої юрисдикції, і до неї продовжує застосовуватись призначене судом покарання.

Висновки. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження, виступаючи частиною кримінального провадження в цілому, спрямованого на вирішення загальних завдань, а також специфічних завдань, пов'язаних із реалізацією конкретних процесуальних форм міжнародного співробітництва, потребує подекуди застосування кримінального процесуального примусу.

Обсяг заходів кримінального процесуального примусу, що можуть застосовуватися під час міжнародного співробітництва, є значно вужчим, оскільки залежить від допустимості й порядку його застосування, визначених чинними для співпрацюючих держав міжнародними договорами, а також положеннями внутрішнього національного законодавства.

Слід зазначити, що заходи кримінального процесуального примусу диференціюються залежно від форми міжнародного співробітництва, а також від виду відповідної процесуальної форми.

Так, під час надання правової допомоги кримінальний процесуальний примус може бути пов'язаний із здійсненням процесуальних дій, застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження (приводу, накладенням арешту на майно), а під час здійснення інших процесуальних форм – із необхідністю застосування запобіжних заходів, у тому числі і специфічних (тимчасовий, екстрадиційний арешти).

Важливим завданням реалізації будь-якої процесуальної форми міжнародного співробітництва під час

кримінального провадження є дотримання балансу між необхідністю застосування кримінального процесуального примусу та дотриманням прав осіб, права та інтереси яких можуть бути обмежені.

Література

1. Удалова Л.Д. Кримінальний процес: навчальний посібник в питаннях та відповідях. Київ: Видавець, 2012. С. 118-119.
2. Гумін О.М. Система заходів забезпечення кримінального провадження за новим кримінальним процесуальним кодексом України. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 226-231.
3. Марченко М.Н. Теория государства и права. М.: Юрид. л-ра, 1996. С. 53.
4. Янченко І.М. Кримінально-процесуальний примус при провадженні слідчих дій: дис. ...канд. юрид. наук. Харків, 2010. 223 с.
5. Благодир А.А. Застосування примусу під час провадження слідчих дій: автореф. дис. ...канд. юрид. наук. Київ: Київський Національний університет внутрішніх справ, 2009. 14 с.
6. Фірман О.В. Заходи забезпечення кримінального провадження та їх класифікація. Юридичний електронний журнал. 2014. № 6. С. 231-243. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2014/64.pdf.
7. Зинатуллин З.З. Уголовно-процессуальное принуждение и его эффективность (Вопросы теории и практики). Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1981. С. 9.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови з додат. та доповн. / Уклад. і гол.ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
9. Підгородинська А.В. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні: поняття та процесуальні форми. Науковий вісник Херсонського державного університету. № 4. 2015. С. 114-118.
10. Виноградова О.І. Міжнародне співробітництво у галузі боротьби із злочинністю (кримінально-процесуальний аспект): автореф. дис. ...к.ю.н.; Нац. юрид. академія ім. Я. Мудрого. Х., 2000. 22 с.
11. Вихрист С.В. До визначення екстрадиції. Український часопис міжнародного права. 2001. № 1. С. 57-60.
12. Гавриш Т.С. Проблеми правової регламентації міжнародного співробітництва у галузі надання Україною міжнародної правової допомоги в кримінальних справах // Держава і право: зб. наук. праць. 2001. Вип. 13. С. 381-388.
13. Маланюк А. Перейняття кримінального переслідування як інститут правової допомоги у кримінальних справах // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали VIII наук.практ. конф. 13-14 лютого 2002 р. Львів: юридичний ф-т Львівського Нац. унів-ту ім. Івана Франка, 2002. С. 281-283.
14. Смирнов М.І. Інститут взаємної правової допомоги у кримінальних справах: сучасний стан та перспективи розвитку. Одеса: Фенікс. 2006. 242 с.
15. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах від 20.05.1959 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_036.

*Бойко І. І.,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»*